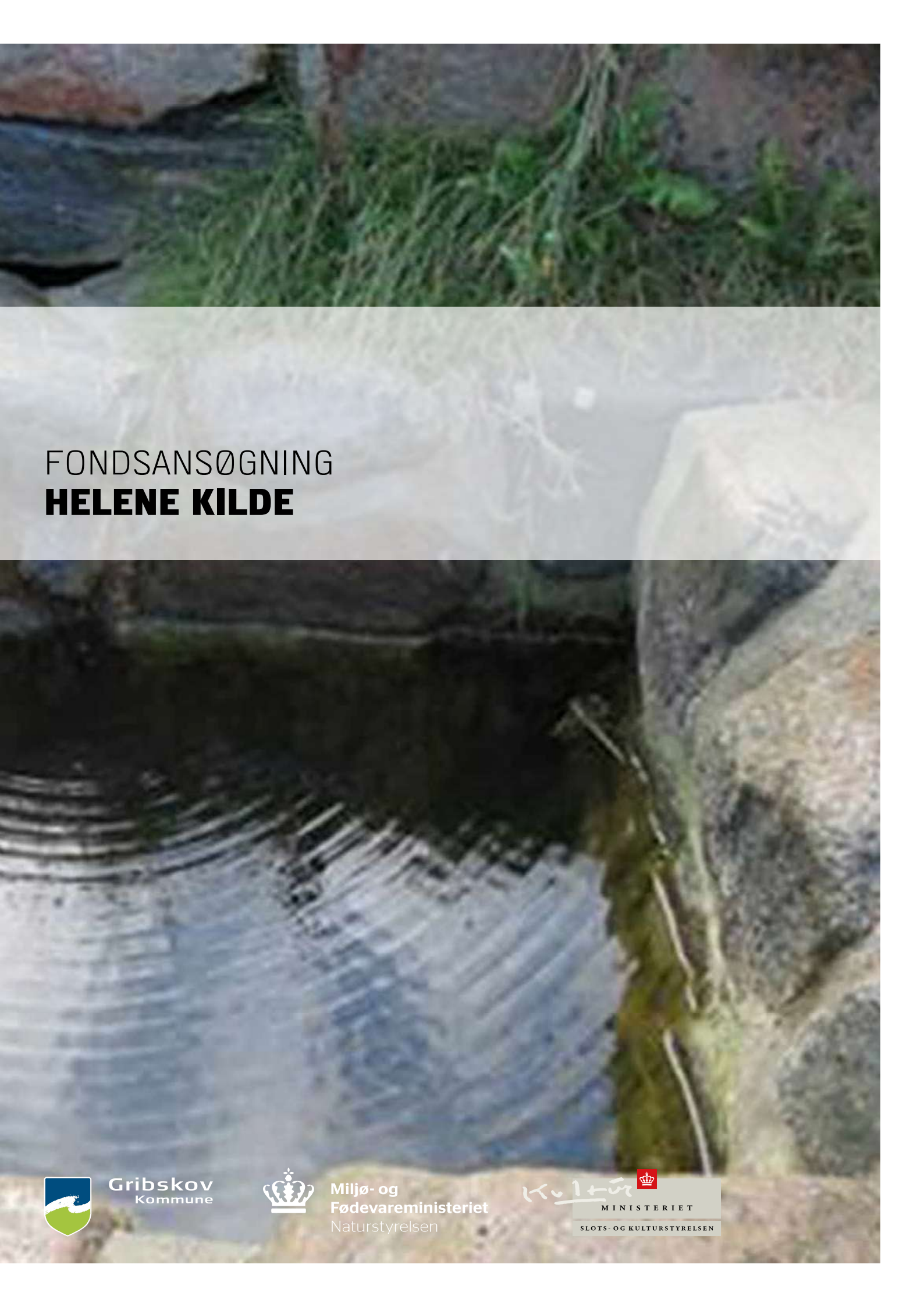

FONDSANSØGNING **HELENE KILDE**

Gribskov
Kommune

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

HELENE KILDE TISVILDELEJE

HELENE STEN

KILDESKÅRET

Helene Kilde

Helenekilde

HELENE KILDE

SVILDE

Kildegård

Kildegård

Kildegård

Tisvildeleje Station

Tisvildeleje
Strandhotel

Helene Grav

HELENE GRAV

Vagtbakke

Nordhøj

Vesterpris

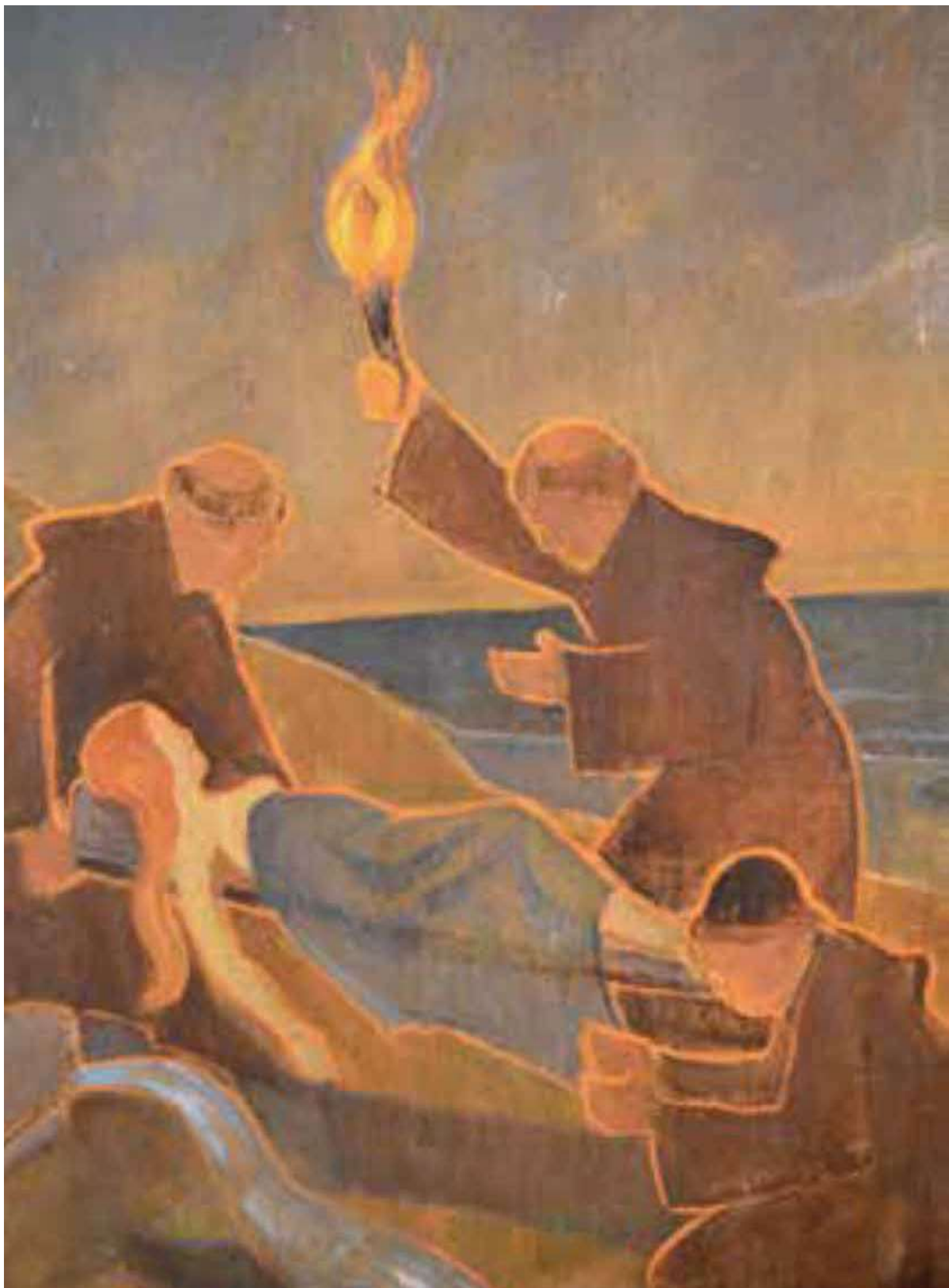
Vesterpris

TISVILDELEJE

KILDEBLOKKEN

Stuebjerg

Maleri af Ove Kunert ca. 1917, "Munke betragter Hølenes lig, som er ført ind til stranden på en stor sten. Museum Nordsjællands Årbog 2015, side 171

INDLEDNING

Der er visse sagn, som bider sig fast i vores erindringer – selvom udspringet til fortællingen kan gå helt tilbage til oldtiden. De går fra mund til mund, og overleveringen styrkes, når der er fysiske spor og pejlemærker, som materialiserer og stadfæster sagnet. Sådan et sagn er Skt. Helene fortællingen.

Sagnet om Skt. Helene knytter sig til fortællinger om flere helligkilder langs kysterne i det nordlige Sjælland. De er alle stadfæstet til små fiskelejer, hvor katolske helgener efter sigende var drevet i land – båret ind af store sten. Ved Tisvildeleje var det den hellige kvinde Skt. Helene, der var blevet myrdet og kastet i havet ved Skåne. ”Da man lagde liget på en bære for at føre det til Tibirke Kirke, åbnede der sig en kløft i den stejle skrænt mod havet, så man kunne føre båren op fra stranden. På dette sted udsprang en kilde”. (pp. 168 i Museum Nordsjællands Årbog 2015).

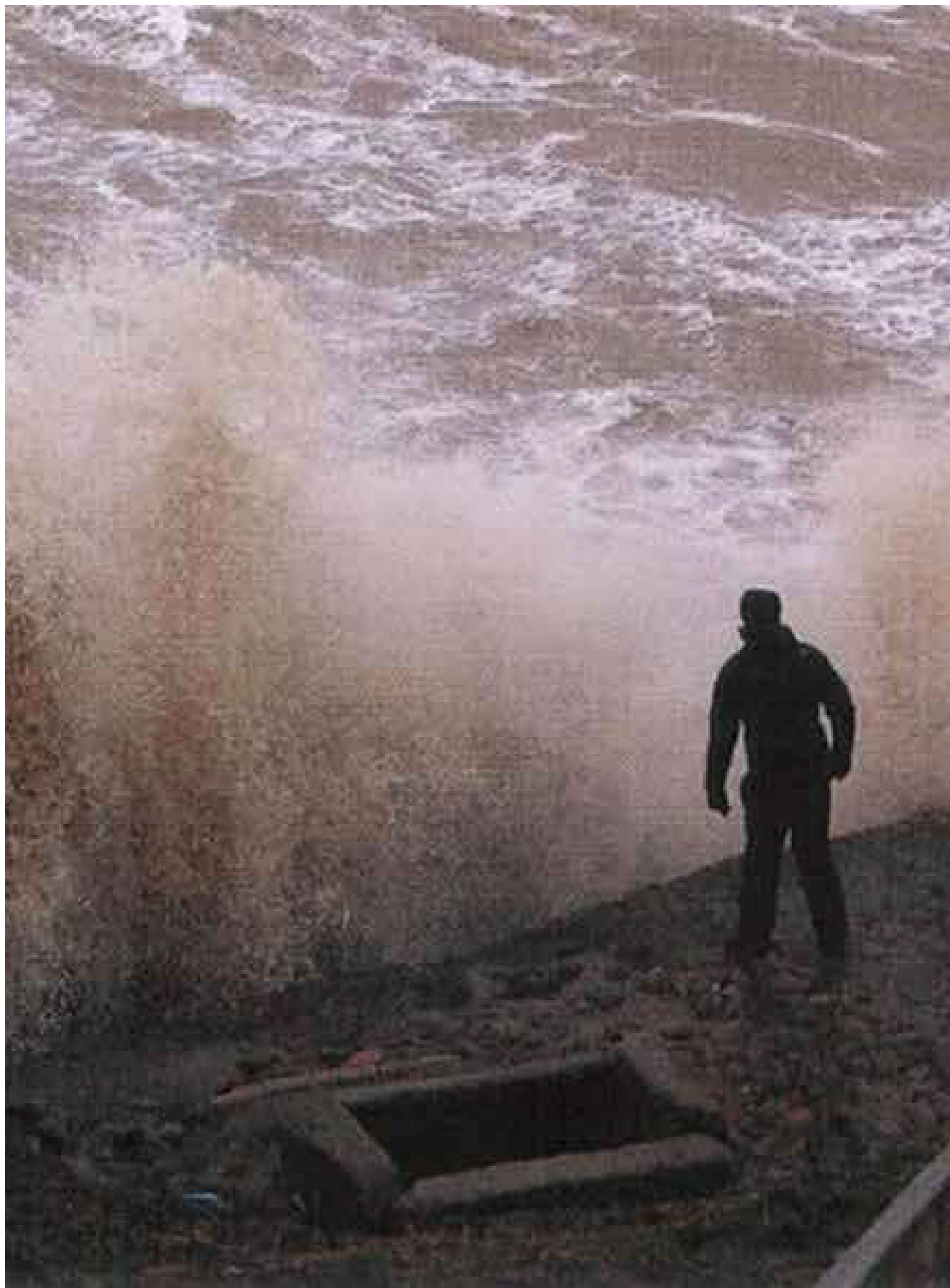
Helene Kilden er et af de mest kendte kildeanlæg i Danmark, og kilden kan besøges på en afsats i den høje kystskrænt. Det bevarede kildeanlæg består af to stenkar, ét som blev brugt til drikkekar og ét til badekar. Udover kilden omfatter Skt. Helene-sagnkredsen i Tisvildeleje også Helene Sten, Kildeskåret, Helene Grav og en Kildeblok (en pengeblok), hvori der blev lagt penge, som tak fra helbredelsen. Kilden er et fortidigt såvel som et nutidigt valfartssted, og så sent som i 2012 blev der fundet taksigelseskors, potteskår fra drikkekar og rester af krykstocke i kulturlag i kystskrænten ved kilden.

I dag er kilden akut truet af erosion af skrænten, som om få år vil medføre kildeanlæggets endeligt, hvis ikke der snarest iværksættes en gennemgribende sikring. Kysten ved Helene Kilde har gennem de senere år været hårdt ramt af vejrligets påvirkninger. Ekstreme vejr-situationer, herunder stormen Bodil i 2013 og senere skybrud, blandt andet i august 2015 har medført store skader ved kildeanlægget på kysten, skrænten, adgangsvejen til kilden og stranden. Det historiske kildeanlæg har endnu kun fået mindre skader.

Naturstyrelsen, Gribskov kommune og Slots- og Kulturstyrelsen, der hver i sær varetager ejerskabet og beskyttelsen af arealet og fortidsmindet er sammen om det redningsprojekt, der her præsenteres. Projektets målsætning er:

- At bevare og redde Helene Kilden ved at skrænt- og kystsikre ved Tisvildeleje strand
- At forbedre adgangs- og opholdsfaciliteter ved Helene Kilde
- At give et kvalitetsløft af strandarealet umiddelbart nordøst for kilden samt adgang hertil via Kildeskåret
- At lave ny og styrket formidling af hele sagnet om Skt. Helene

Omkostninger beløber sig til ca. 4 mio. kr., som skal realiseres delvist via donationer. Gribskov kommune, Naturstyrelsen og Slots- og Kulturstyrelsen investerer samlet ca. 1,1 mio. kr. i projektet og håber derfor, at vi med denne præsentation vil skabe interesse hos jer for at redde og formidle det enestående miljø omkring Skt. Helene sagnet og de bevarede kulturminde, som over tid har bundet Skt. Helene og byen Tisvilde sammen.

Helene Kilde under stormen Bodil i 2013. Foto:?

PROJEKTBEKRIVELSE

De ekstreme vejrforhold er blevet mere hyppige i Danmark, og i Tisvildeleje har de voldsomme storme forværret tilstanden på kystskrænten ved Helene Kilde. Det har medført skader på kilden, nedbrugt skrænten og gjort det vanskeligt at bruge strandarealet.

Naturstyrelsen har tidligere udført skræntsikring ved kilden, men denne havde ikke taget højde for ekstremt vejrpåvirkning fra havet og blev derfor ødelagt i 2013 under stormen Bodil. Gribskov kommune og Naturstyrelsen, der er ejere af kystgrundene er nu sammen med Slots- og Kulturstyrelsen gået sammen om et fælles projekt, der arbejder med en mere omfattende skrænt- og kystsikring, forbedring af nærarealerne ved Helene Kilde samt nytænkning af formidlingen.

Der er gennemført undersøgelser og udarbejdet skitseforslag til udbedring af skaderne på kystgrundene. Gribskov kommune har i september 2017 fået udarbejdet rapporten "Kystgrunde, Gribskov Kommune – skitseforslag", og Slots- og Kulturstyrelsen og Naturstyrelsen har i januar 2018 fået udarbejdet rapporten "Helene Kilde. Genopbygning og forstærkning af skrænt. Skitseforslag". Rapporterne anviser flere alternative løsningsforslag, og det er i en fælles arbejdsgruppe arbejdet videre med løsningsforslagene.

Denne projektbeskrivelse summer op på de væsentligste indsatser, der kan inddeles i følgende fire delopgaver:

1. BEVARE OG REDDE HELENE KILDEN VED AT SKRÆNT- OG STORMSIKRE AREALET NEDEN FOR KILDEN.

Skråningen umiddelbart neden for Helene Kilde har været udsat for et voldsomt skred, og det vurderes, at de erosionsskader, storme har påført skråningen, har et omfang af ca. 600 m² skræntoverflade. Genopretningen og forstærkningen af skrænten udføres med en løsning, der værner mod udsivende vand fra skrænten og de påvirkninger, havet kan påføre stedet i fremtidige ekstreme vejr-situationer. Skræntoverfladen skal således have en robust opbygning, der skærmer mod slid. Skrænten genoprettes på en måde, så den kan optage bølgeslag uden, at der går hul på skrænten, og endelig skal drænlag sikre, at nedsivende og især indefra kommende vand bliver ledt bort.

Der udføres supplerende kystsikring ved forlængelse af høfden nordøst for rampen, og der etableres en ny bølgebryder ud for kilden.

På afsatsen sikres kildeanlægget, og begge kildekar istandsættes.